

HvA Richtlijnen voor research data management (RDM)

Vastgesteld door het College van Bestuur d.d. 13 november 2018

1. Inleiding

In navolging van onder meer het visiestatement Open Science¹ van de Vereniging Hogescholen (VH) benadrukt de Hogeschool van Amsterdam (HvA) het belang van een zorgvuldige omgang met onderzoeksdata. Daarbij worden wettelijke bepalingen, bijvoorbeeld die uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming, in acht genomen en de eisen van onderzoeksfinanciers zo goed mogelijk nageleefd.

In deze centrale richtlijnen worden de randvoorwaarden gegeven voor *research data management* aan de HvA. Deze richtlijnen vervangen de richtlijnen die in 2014/2015 voor UvA en HvA gezamenlijk werden vastgesteld. De richtlijnen worden periodiek geëvalueerd en, indien nodig, bijgesteld.

2. Richtlijnen

2.1 Bereik en definities

1. Deze richtlijnen voor *research data management* zijn van toepassing op al het onderzoek dat aan de Hogeschool van Amsterdam wordt verricht, ongeacht door wie het onderzoek wordt gefinancierd en door wie – onderzoekers, docenten, studenten – het onderzoek wordt uitgevoerd.

- 1.1. Onder onderzoek wordt verstaan het “creative and systematic work undertaken in order to increase the stock of knowledge – including knowledge of humankind, culture and society – and to devise new applications of available knowledge.”²
- 1.2. Onderzoeksdata worden in de context van deze richtlijnen gedefinieerd als “factual records (numerical scores, textual records, images and sounds) used as primary sources for scientific research, and that are commonly accepted in the scientific community as necessary to validate research findings. A research data set constitutes a systematic, partial representation of the subject being investigated.”³
- 1.3. Onder research data management wordt verstaan “the organisation of data, from its entry to the research cycle through to the dissemination and archiving of valuable results. It aims to ensure reliable verification of results, and permits new and innovative research built on existing information.”⁴
- 1.4. Deze richtlijnen gelden ook voor (data uit) onderzoek dat in opdracht van en/of in samenwerking met externe partijen wordt verricht.

¹ Hogescholen en Open Science: naar meer impact van praktijkgericht onderzoek (16 juni 2017), http://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/000/826/original/Visie-statement_Open_Science_Vereniging_Hogescholen.pdf?1511795636. Geraadpleegd 6 juni 2018.

² OECD (2015), Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264239012-en>. Geraadpleegd 16 maart 2018.

³ OECD (2007), Principles and Guidelines for Access to Research Data from Public Funding, OECD Publishing, Paris. <http://www.oecd.org/sti/sci-tech/oecdprinciplesandguidelinesforaccesstoresearchdatafrompublicfunding.htm>. Geraadpleegd 16 maart 2018.

⁴ Whyte, A., Tedds, J. (2011). ‘Making the Case for Research Data Management’. DCC Briefing Papers. Edinburgh: Digital Curation Centre. <http://www.dcc.ac.uk/resources/briefing-papers/making-case-rdm>. Geraadpleegd 16 maart 2018.

1.5. Deze richtlijnen gelden niet voor (data uit) onderzoek ten behoeve van verbetering van de dienstverlening binnen de Hogeschool van Amsterdam.

2. Deze richtlijnen worden binnen elk kenniscentrum van de Hogeschool van Amsterdam uitgewerkt in een dataprotocol, waarin wordt beschreven hoe deze richtlijnen binnen het kenniscentrum praktisch worden ingevuld.

2.1. Als het dataprotocol van een kenniscentrum in strijd is met deze richtlijnen, gelden deze richtlijnen.

2.2. Bij onderzoeksprojecten over kenniscentra heen (bijv. speerpunten) geldt het strengste dataprotocol.

2.2 Verantwoordelijkheden

3. Alle onderzoekers nemen kennis van en handelen in overeenstemming met a) deze richtlijnen, b) het dataprotocol van hun kenniscentrum, c) relevante wet- en regelgeving, d) eisen van onderzoekfinanciers, en e) verplichtingen jegens opdrachtgevers. Als gebruik gemaakt wordt van data die eigendom zijn van derden houden onderzoekers zich aan de licenties of gebruiksvoorwaarden die op deze data rusten.

3.1. De lector is verantwoordelijk voor en houdt toezicht op het *research data management* binnen het lectoraat. De hoofdonderzoeker is verantwoordelijk voor het *research data management* binnen het project. De dagelijkse goede omgang met onderzoeksdata is de gedeelde verantwoordelijkheid van allen die bij het onderzoeksproject betrokken zijn.

3.2. Ook bij projecten waarvan een andere partij dan de Hogeschool van Amsterdam penvoerder of opdrachtgever is, gelden voor de HvA-onderzoekers die aan deze projecten deelnemen deze richtlijnen.

3.3. De decaan van de faculteit is eindverantwoordelijk voor *research data management* binnen de faculteit.

4. In elk kenniscentrum wordt ten minste één data steward aangewezen, die adviseert over en ondersteunt bij de omgang met onderzoeksdata binnen het kenniscentrum.

4.1. De taken en verantwoordelijkheden van de data steward worden nader beschreven in het dataprotocol van het kenniscentrum.

4.2. Als de data steward het kenniscentrum verlaat, wijst de decaan tijdig een nieuwe data steward aan.

2.3 Faciliteiten en financiering

5. De Hogeschool van Amsterdam en daarbinnen de kenniscentra zijn verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van een betrouwbare infrastructuur voor het opslaan, beheren, delen, archiveren en publiceren van onderzoeksdata.

6. Onderzoekers maken de kosten van *research data management*⁵ in hun project inzichtelijk door deze kosten op te nemen in een projectbegroting.

⁵ RDM Support. (2018, 2 oktober). RDM kosten. Geraadpleegd van <http://rdm.uva.nl/plannen/rdm-kosten/rdm-kosten.html>

2.4 Datamanagementplan (DMP)

7. **Voor elk nieuw onderzoeksproject stelt de onderzoeker (of: stellen de betrokken onderzoekers gezamenlijk) een datamanagementplan op, ongeacht of de financier van het project een datamanagementplan verplicht stelt.**
 - 7.1. In het datamanagementplan wordt beschreven welke data tijdens het project gebruikt en/of verzameld worden; waar en hoe die data tijdens het project worden opgeslagen, beheerd en beveiligd; en wat er na afloop van het project met de data gebeurt.
 - 7.2. Bij het opstellen van het datamanagementplan wordt het *template* van de onderzoekfinancier gebruikt. Als de onderzoekfinancier geen *template* hanteert of geen onderzoekfinancier betrokken is, wordt het *template* van de HvA gebruikt.⁶
 - 7.3. Het datamanagementplan wordt gedurende de looptijd van het project ten minste eenmaal per jaar geactualiseerd.
 - 7.4. De data steward ontvangt steeds een kopie van het actuele datamanagementplan.
 - 7.5. Allen die bij een onderzoeksproject betrokken zijn, kennen het datamanagementplan en houden zich daaraan.

2.5 Onderzoeksdata: bewaren, vernietigen, publiceren en registreren

8. **Onderzoeksdata dienen, op zijn laatst als het onderzoeksproject wordt afgesloten, zo veel mogelijk aan de FAIR-principes⁷ te voldoen: zij zijn vindbaar (*findable*), toegankelijk (*accessible*), interoperabel (*interoperable*) en herbruikbaar (*reusable*).**
9. **Na afloop van het onderzoeksproject worden de data en de bijbehorende documentatie gedurende een passende termijn zodanig bewaard dat zij met een minimum aan tijd en handelingen kunnen worden geraadpleegd.**
 - 9.1. De documentatie omvat alle informatie die noodzakelijk is om de onderzoeksdata te kunnen beoordelen, begrijpen en hergebruiken. Hiertoe behoren ook eventuele ondertekende toestemmingsformulieren van personen die aan het onderzoek hebben meegewerkt. Deze formulieren worden bewaard zolang de bijbehorende onderzoeksdata worden bewaard, zodat te allen tijde kan worden aangetoond dat en waarvoor toestemming verkregen werd.
 - 9.2. Persoonsgegevens, bijvoorbeeld in bestanden met contactgegevens van personen die aan het onderzoek meewerken, worden vernietigd zodra zij niet meer nodig zijn.
 - 9.3. Als het op grond van inhoudelijke of financiële overwegingen niet nodig of mogelijk is onderzoeksdata (langer) te bewaren, zulks ter beoordeling van de lector op basis van advies van de data steward, worden zij vernietigd.

⁶ Via DMPonline, <https://dmponline.dcc.ac.uk/>.

⁷ Wilkinson, Mark D., et al. (2016). The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship. Scientific Data, 3. <http://dx.doi.org/10.1038/sdata.2016.18>. Geraadpleegd 16 maart 2018.

10. **Papieren onderzoeksdata en documentatie worden, indien mogelijk, gedigitaliseerd. Als digitalisering niet mogelijk of wenselijk is, worden adequate voorzieningen voor de opslag, beveiliging en vindbaarheid van dit papieren archief getroffen.**
11. **Tenzij juridische, ethische of contractuele verplichtingen openbaarmaking verhinderen, worden onderzoeksdata met zo min mogelijk restricties zo snel mogelijk beschikbaar gesteld voor raadpleging en hergebruik.**
 - 11.1. Afspraken over publicatie en hergebruik van onderzoeksdata worden opgenomen in consortium- en samenwerkovereenkomsten en in formulieren waarmee deelnemers aan onderzoek toestemming geven voor het gebruik van hun gegevens.
 - 11.2. Als daar gegronde redenen voor bestaan, zulks ter beoordeling van de lector, mag de openbaarmaking van de data worden uitgesteld tot maximaal twaalf maanden na afronding van het onderzoeksproject.
 - 11.3. Als openbaarmaking van data vanwege juridische, ethische of contractuele verplichtingen ook op termijn niet mogelijk is, wordt ten minste een beschrijving van de data gepubliceerd waarnaar met behulp van een *persistent identifier* (bijv. een DOI) kan worden verwezen (bijv. via UvA/HvA figshare).
12. **Onderzoeksdata worden als onderzoeksresultaat geregistreerd in het onderzoeksinformatiesysteem van de HvA (Pure).**

2.6 Studenten en promovendi

13. **Studenten die data verzamelen en/of verwerken in onderzoek waarvan onderzoek het primaire doel is, doen dat te allen tijde onder verantwoordelijkheid van een begeleider – docent of onderzoeker – die aan de Hogeschool van Amsterdam verbonden is.**
 - 13.1. De begeleider zorgt ervoor dat deze studenten op de hoogte zijn van deze richtlijnen voor *research data management*, eventueel ook van het dataprotocol van het kenniscentrum, en adequaat geïnstrueerd worden over het correct omgaan met onderzoeksdata.
 - 13.2. Als de aard van de onderzoeksdata dat vereist, zorgt de begeleider ervoor dat de betrokken studenten van tevoren een geheimhoudingsverklaring tekenen.
 - 13.3. De begeleider ziet erop toe dat deze studenten, op zijn laatst aan het einde van het onderzoeksproject, de door hen verzamelde en/of verwerkte data overdragen aan de Hogeschool van Amsterdam en van hun eigen apparaten verwijderen.
14. **Ten aanzien van de onderzoeksdata die aan hun proefschrift ten grondslag liggen, volgen promovendi die aan de Hogeschool van Amsterdam verbonden zijn de richtlijnen van de instelling waaraan zij promoveren.**
 - 14.1. Als de promotie-instelling geen of beperktere richtlijnen en/of faciliteiten heeft dan de Hogeschool van Amsterdam volgen promovendi voor zover mogelijk het dataprotocol van het kenniscentrum van hun faculteit.
 - 14.2. Het proefschrift, eventuele artikelen en de data die aan artikelen en proefschrift ten grondslag liggen, vallen onder HvA regelgeving en worden (ook) opgeslagen bij de Hogeschool van Amsterdam.